

ชื่อภาคนิพนธ์ : บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุข
ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณี
จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผู้เขียน : นายประวัติ แผลงมัลย์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2546

การศึกษา เรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้ เพื่อศึกษารูปแบบที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่สถานีอนามัยตำบลและกลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชนในโรงพยาบาลชุมชน ที่ตั้งอยู่ในตำบลที่ตั้งสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ 11 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 131 คน เครื่องที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test , F -test หาค่าความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม การศึกษาพบว่า

1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30 - 45 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอายุราชการ 10 - 20 ปีและอายุราชการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป พักอาศัยอยู่ในตำบลที่ปฏิบัติงาน และหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบริหาร

2. ความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

3. บทบาทปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุขตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยภาพรวม ด้านงบประมาณ ด้านอำนาจการ ด้านการประสานงาน ด้านรายงานและประเมินผล และด้านบุคลากร อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการวางแผน ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทที่คาดหวังในภาพรวม ด้านงบประมาณ

ด้านอำนวยการ ด้านการประสานงาน ด้านรายงานและประเมินผล และด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการวางแผน ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวัง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบทบาทปฏิบัติจริง

4. จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่คาดหวังบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขมากกว่าบทบาทที่เป็นจริง

เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ การพักอาศัยอยู่ในตำบลที่ปฏิบัติงาน หน้าที่รับผิดชอบหลักและความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่มีความสัมพันธ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ความสำคัญในการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถดำเนินงานด้านสาธารณสุขและกำหนดความรับผิดชอบงานที่ชัดเจน เพื่อการประสานงานและร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ในการปฏิบัติงานและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชนตำบลให้มีประสิทธิภาพ สนองคอบต่องค์กรและประชาชนในพื้นที่

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดให้มีเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุม เพื่อการติดตามและปรับกลยุทธ์ในแผนงาน/โครงการกิจกรรมด้านสาธารณสุข ที่ต้องการให้ประชาชนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนางานด้านสาธารณสุขในรูปแบบ ชัดเจน

5. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ควรมีทักษะและความรู้ความเข้าใจต่อบทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างความสัมพันธ์กันที่ดีต่อการประสานและร่วมมือในการดำเนินงานได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Title of Research Paper : Rol of Tambon Administration Organizations in Public
Health Work in the Public Health Officers' Opinion : A
Case Study of Mahasarakham Province

Author : Mr.Prawat Pleangmal

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2003

The study was aimed at finding out the actual role and the expected role of tambon administration organizations in public health work, at comparing the actual role and the expected role, and at identifying the factors affecting the actual role and the expected role. The population was public health officers working in tambon health centers and the family and community medical practice team in community hospitals in tambons where the office of the tambon administration organizations were located. The geographical area under the study covered 13 districts in Mahasarakham Province. The total sample was 131 public health officers. A questionnaire was used as a research instrument for data collection. Frequency, mean, and standard deviation were employed to describe the data, and t-test and F-test to find the differences between the dependent and the independent variables. The findings were summed up as follows :

1. Most of the public health officers were male. They were 30-40 years old and were married. They held a Bachelor's degree. Most worked got 10-20 years and more than 20 years. They lived in the tambon where they worked. They were also responsible for administrative work.

2. The public health officers in the study were found to have a moderate knowledge and understanding in the role of the tambon administration organization.

3. The actual role of the tambon administration organization in public health work was found to be small. The dimensions that received a low mean score were

budgeting, direction, coordination, report and evaluation, and personnel. On the contrary, planning and management were found to be moderate. But the expected role of the tambon administration organization in public health work was found to be moderate. The dimensions found to be moderate were budgeting, direction, coordination, report and evaluation, and personnel. On the contrary, planning and management were found to be high. Compared with the actual role, the expected role got a higher mean score.

4. When the hypothesis were tested, it was found that the expected role was higher than the actual role. Normally, individuals, communities and society would expected more from these in an administrative position than the later really performed.

The factors found to have no relationship with the public health officers' opinion about the actual role and the expected role of the tambon administration organization were guider, age, marital status, education, member of working years, living in the tambon where one worked, main responsibility, and knowledge and understanding about the role of the tambon administration organization.

Reommendations

1. The tambon administration organization should assign the persons who are capable to deal with public health work to coordinate with tambon public health officers in upgrading the quality of life of community people and in responding to local people and organizations.

2. The tambon administration organization should have an arena for interested people to exchange information and experience in administration and management regularly and continuously. The information obtained should be analyzed and the problems and needs should be ranked in order of importance. A plan should be set to solve the problems effectively.

3. In each meeting or monthly meeting, the tambon administration organization should Invite public health officers or representatives from agencies concerned to attend the meeting to follow up the work and to adjust the plan/activities concerning public health that it wanted people to carry on continuously, efficiently and sustainable. Such activities are, for example, prevention of

4. The public health officers should have a good knowledge of the role and authority of the tambon administration organization in order to cooperate with the organization efficiently and effectively in following up an evaluating the organizaiaon's work performance.